

Vilka narkotikapreparat och trender var det i Helsingborg år 2022?

- DROGANAYLYS I AVLOPPSVATTNET
- CENTRALFÖRBUNDET FÖR ALKOHOL- OCH NARKOTIKAUPPLYSNING, CAN
- REGION SKÅNES FOLKHÄLSOENKÄT
- UNG LIVSSTIL ENKÄTUNDERSÖKNING
- POLIS
- TULLVERKET
- MARIA SKÅNE NORDVÄST
- MOBILA TEAMET

Stefan Åberg ANDTS-samordnare, Socialförvaltningen
Helsingborg stad

Inledning

I Sverige finns det lagar kring narkotika och de finns till för skydda invånarna från negativa konsekvenser av narkotika på liv, hälsa och samhälle.

Narkotika och hälsofarliga varor regleras i följande lagar: Narkotikastrafflagen (1968:64), kontroll av narkotika (1992:860) och förbud mot vissa hälsofarliga varor (1999:42).

Att uppge exakt hur många som använder narkotika i Sverige eller i Helsingborg är svårt. Alla metoder som används för att räkna ut antalet har sina begränsningar. Enligt [Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning](#) (CAN) har cirka 3 procent av åldersgruppen 17-84 år använt någon narkotika under de senaste 30 dagarna i Sverige och cirka 9 procent uppger att de har använt narkotika någonsin.

För att ge läsaren en större och bredare lägesbild, har här samlats olika verksamheters synpunkter och några undersökningar i detta material. Fokus är framförallt på ungdomar under 25 år. De frågeställningar som belyses är:

- Vilka är de vanligaste narkotikapreparaten i Helsingborg?
- Vilka narkotikatrender är det i Helsingborg?
- Ökar eller minskar narkotikabruket?

Definition

[Wikipedias](#) definition av narkotika är bedövande eller stimulerande medel som påverkar centrala nervsystemet och kan ge beroende eller skador. Den medicinska termen narkotika innefattar endast sövande och smärtstillande medel.

De narkotikapreparat som benämns i denna skrift är:

- [Cannabis](#) är samlingsnamnet för hasch och marijuana.
- [MDMA](#) är centralstimulerande syntetisk preparat, även kallad för Ecstasy.
- [Amfetamin](#) är centralstimulerande syntetisk preparat.
- [Kokain](#) är centralstimulerande preparat.
- [Tramadol](#) är syntetisk morfinliknande preparat.
- [Pregabalin](#) är den aktiva beståndsdel i läkemedlet Lyrica som marknadsförs av Pfizer. Används vid epilepsi, generaliserat ångestsyndrom och neuropatisk smärta. En del personer använder det för avtändning.

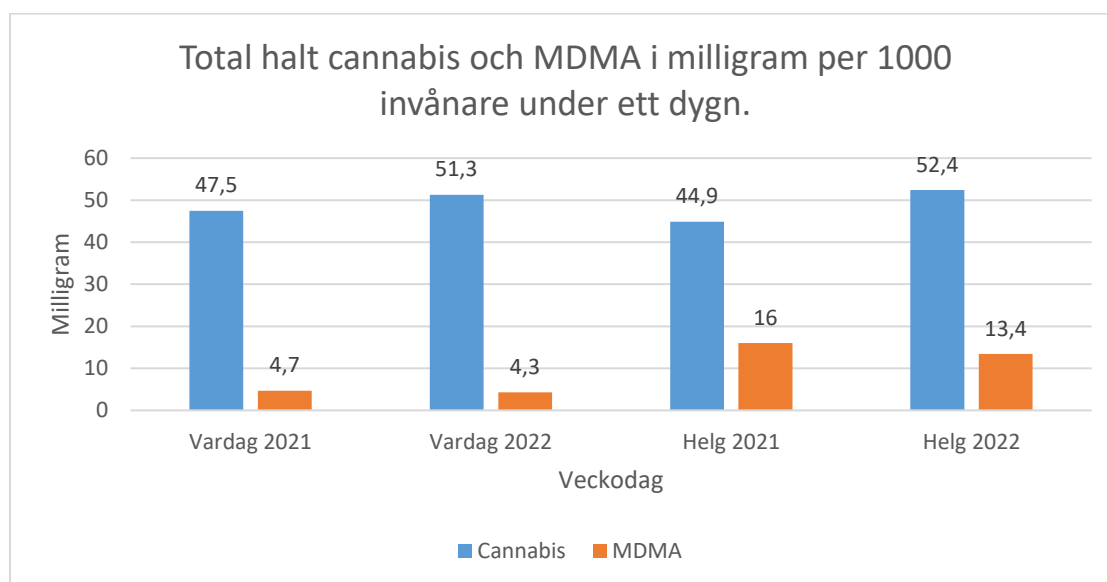

Droganalys i avloppsvattnet

Under år 2021 och 2022 har Helsingborg tagit 8 stycken drogprover i avloppsvattnet. I Helsingborg har NSVA (Nordvästra Skånes vatten och avlopp) tagit vattenproverna, hälften av proverna togs mitt i veckan medan den andra hälften på helgen. RISE (Research Institutes of Sweden AB) har därefter analyserat proverna. På <https://verktygsladanhbg.se/statistik-och-styrning/> finns det mer utförlig information om metoden och resultaten.

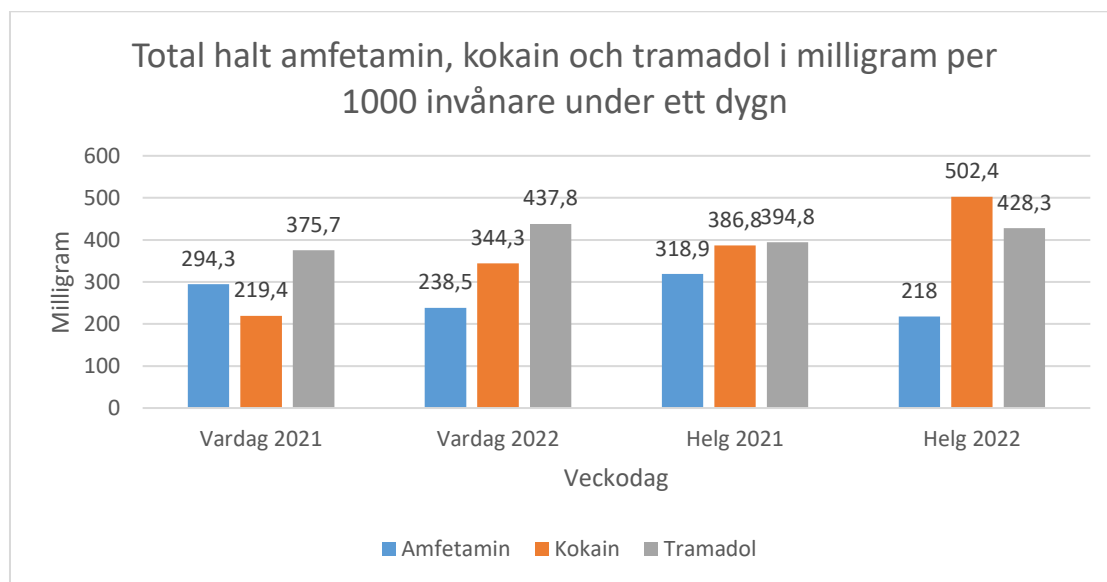
Genom denna metod går det att utläsa hur stor mängd narkotika (cannabis, kokain, amfetamin, mdma och tramadol) som har konsumerats i Helsingborg vid vissa tidpunkter. Resultaten visar halt (mg) per 1000 invånare 24/ timmar (baserat på de som är anslutna invånare till reningsverket, 148 000 invånare). Det är viktigt att ha i beaktan att befolkningen kan se olika ut vid de olika tidpunkterna till exempel antal pendlare och turister i Helsingborg. Metoden ger ingen information om ålder, kön, var personen bor eller hur många individer som använder narkotikapreparatet (en person kan ta mer än en dos).

Diagrammet nertill visar att under år 2022 ökade bruket av cannabis på vardagarna och helgerna medan MDMA visar tvärtom. Cannabisbruket visar ett marginellt högre värde under år 2021 på vardagen än helgen medan det är omvänt under år 2022. MDMA är det tre gånger vanligare att det används på helgen än vardagen.

Total halt cannabis och MDMA i milligram per 1000 invånare under ett dygn. Resultaten visar vardag och helgmedelvärdet för år 2021 och 2022.

Diagrammet visar att amfetaminbruket minskade rejält under år 2022. Drogen brukades mer på helgen under år 2021 men under år 2022 har det blivit vanligare på vardagen. Kokainanvändandet har ökat rejält på vardag och helger under år 2022. Framförallt är det betydligt vanligare att bruka drogen på helgen. Tramadol användandet har ökat under år 2022, framförallt på vardagen.

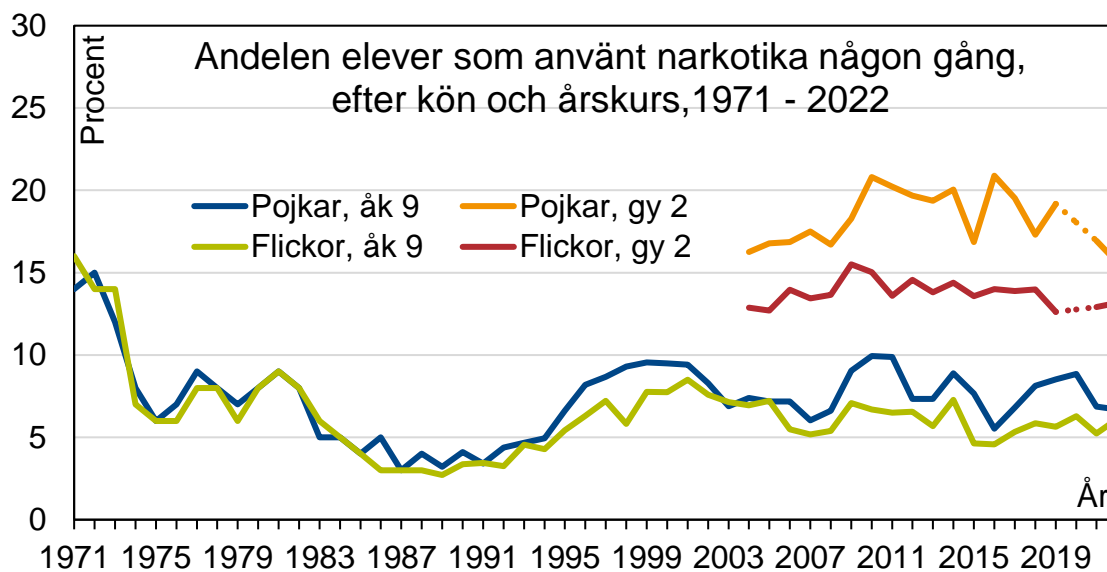
Total halt cannabis och MDMA i milligram per 1000 invånare under ett dygn. Resultaten visar vardag och helgmedelvärdet för år 2021 och 2022.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN

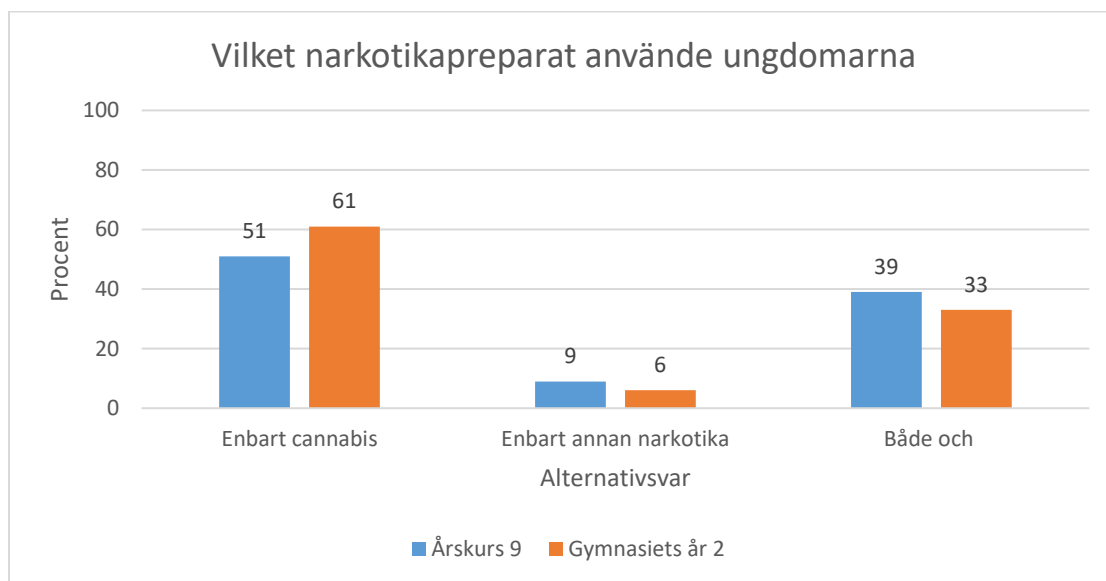
Sedan år 1971 har CAN:s årligen gjort [nationell skolundersökning](#) för årskurs 9 och för gymnasiet år 2 sedan år 2004. CAN har slumpmässigt valt ut olika skolor varje år i Sverige. Elever i respektive årskurs besvarar en stor mängd drogfrågor och detta görs digitalt och anonymt. Läs mer om deras [undersökning](#).

Narkotikaerfarenheten har under de senaste 20 åren legat på ungefär samma nivå bland niondeklassarna, även om en viss variation mellan åren förekommer. Under 2022 svarade 6 procent av niondeklassarna att de någon gång använt narkotika. Den visade även att cirka 15 procent av eleverna hade använt narkotika någon gång. För gymnasieeleverna, sett till hela mätperioden har nivån varit stabil.

När CAN räknar in om eleverna även har använt receptbelagda narkotikaklassade läkemedel utan läkares ordination blir siffrorna högre. Då visar det att 15 procent i stället för 6 procent för niorna och för gymnasieeleverna ökar siffrorna till 20 procent i stället för 15 procent.

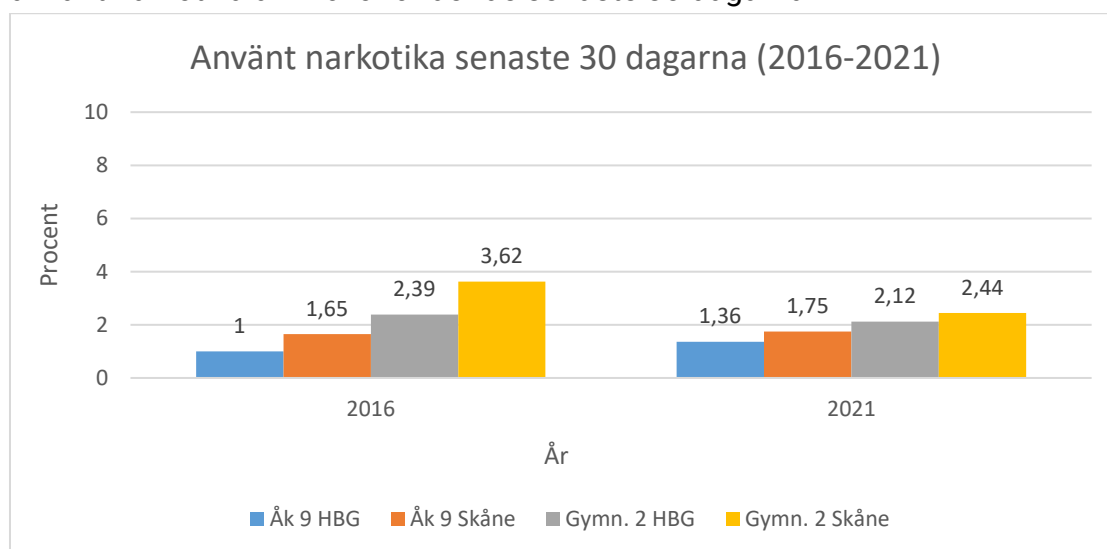
Av de eleverna som hade använt någon narkotika var cannabis klart vanligaste preparatet, över 50 % hade enbart använt cannabis. Samtidigt svarade cirka 33 % av cannabisanvändarna att de även använt andra droger. Detta innebär att av de som använder narkotika, är cannabis involverat i 9 av 10 fall.

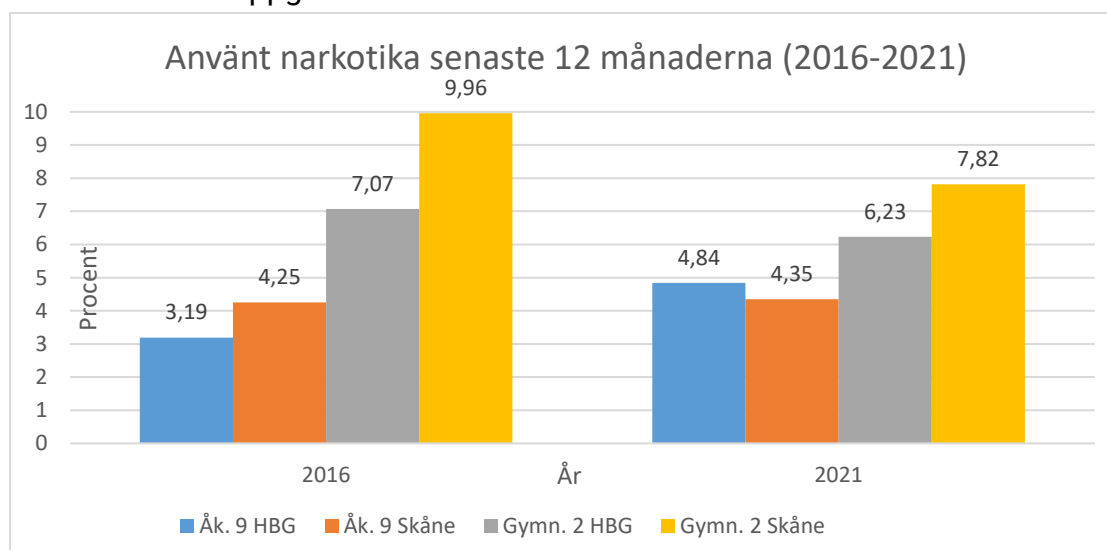
Region Skånes folkhälsoenkät barn och unga

Alla skånska kommunala och friskolor i årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2 har blivit tillfrågade om att delta i [Region Skånes folkhälsoenkät barn och unga](#). Svarefrekvensen ligger på över 70 % för de skolor som har besvarat den digitala enkäten. Eleverna besvarar denna anonymt. Här nedan visas de två senaste mätningarna, år 2016 och 2021.

Helsingborgs ungdomarna använder mindre narkotika än Skånesnittet. Användandet har ökat lite i Helsingborg/Skåne för årskurs 9 eleverna däremot är det tvärtom för gymnasieeleverna i årskurs 2. Det är vanligare att pojkar har använt narkotika än flickor under de senaste 30 dagarna.

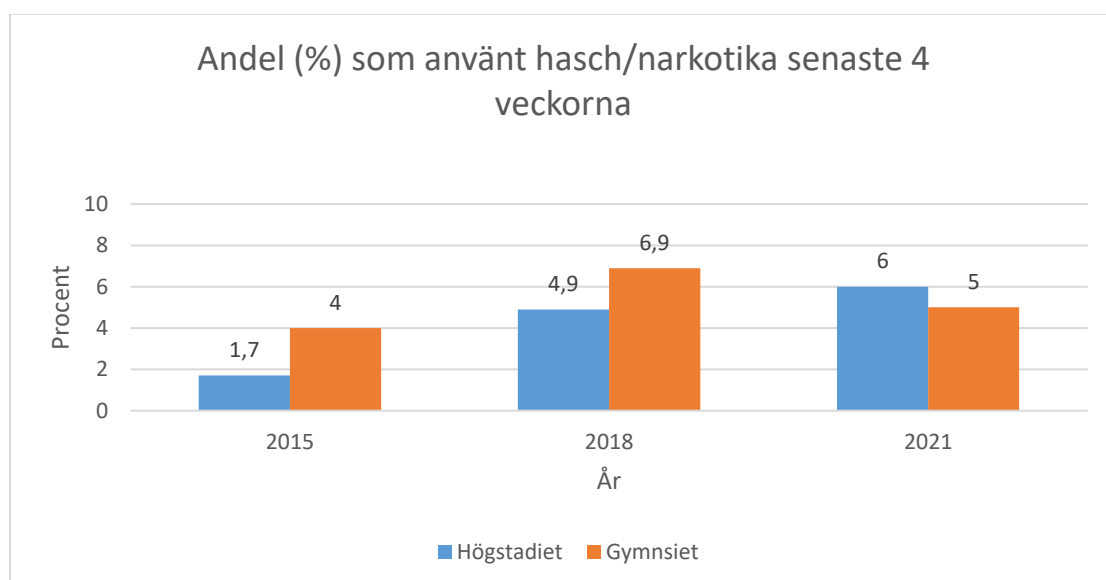
Senaste mätningen visar att fler Helsingborgselever i årskurs 9 har använt narkotika senaste året jämfört med år 2016. För gymnasieeleverna i årskurs 2 i Helsingborg/ Skåne har det blivit färre som använder. Det är fler pojkar än flickor som har uppgivit att de har brukat narkotika det senaste året.

Ung livsstil

Sen början av 2000-talet har [Ung livsstil](#) var tredje år genomfört en enkätundersökning i Helsingborg. Syftet med undersökningen är att ge stadens politiker och tjänstemän ökad kunskap om ungas livssituation och önskemål. Det är runt 1000 elever i årskurs 7-9 och ungefär lika många gymnasieelever som besvarar enkäten, svarsfrekvensen är cirka 80 %. En av frågorna som högstadie- och gymnasieeleverna besvarar är om de har använt hasch eller någon annan form av narkotika under de senaste fyra veckorna. Nedan är de tre senaste undersökningarnas utfall.

De som har svarat ja på frågan har använt narkotika vid minst ett tillfälle. Narkotika användandet har minskat för gymnasieeleverna medan det har ökat för högstadieeleverna. Det är vanligare att pojkar har använt än flickor.

Polis

[Polisen](#) anser att cannabis och tramadol är de absolut vanligaste drogerna som de kommer i kontakt med. De senaste åren ser de även att hanteringen av kokain och amfetamin blivit vanligare. Ett aktiv narkotikaklassat ämne, pregabalin som finns i läkemedlet lyrica och marknadsförs av pfizer är också på fram marsch.

Polisen har sett mindre av läkemedlet bensodiazepiner jämfört med föregående år och de har även en känsla av att detta även gäller tramadol.

Polisen upplever idag en större acceptans för droger i samhället exempel framstår cannabis relativt ofarlig. Det är mer vanligt att killar använder narkotika men polisen upplever att bruket har ökat även för tjejer.

Polisens insatser bidrar till att många som gör narkotikabrott upptäcks. Enligt [Narkotikapolitisk center](#) visar det sig att 25 procent av de som polisen ertappar är okända för socialtjänsten. Dessutom är en stor andel av som redan är känd av socialtjänsten av andra orsaker till exempel orosanmälan, där har det inte framkommit något om narkotika. Kunskapen är viktig för att sätta in rätt åtgärd.

Tullverket

Färjor mellan Helsingborg och Helsingör transporterar årligen drygt sju miljoner passagerare och nära två miljoner fordon över ett av världens mest trafikerade sund. Det Tullen kan se är att det är kokainet som ökat mest i Helsingborg. År 2020 beslagtogs Tullverket 0,7 gram kokain och året därpå låg siffrorna på 28 kilo. Under 2022 har denna siffra fortsatt stiga.

[Tullverket](#) slår rekord på rekord i beslag för varje år vilket innebär att det måste finnas en väldigt stor efterfrågan på narkotika och särskilt kokain i samhället. Enligt Tullverket är Sverige ett transitland för Norge och Finland, vilket innebär att en hel del narkotika som förs in i Sverige ska vidare till ett annat land. Tullen hävdar att Helsingborgs hamn är en av Sveriges största färjehamnar, containerspecialist och en av norra Europas ledande hamnar. Tullverket har ökat sin närvaro i containerhamnen och gjort stora beslag i container under 2022.

Förutom kokain så är cannabisharts, dopingmedel och tramadol de preparat som har ökat mest avseende beslag i Helsingborg från 2020 till 2021. Detta verkar vara en pågående trend även för 2022. Amfetamin, narkotikaklassade tabletter och heroin minskade i beslag under samma period. En anledning till fler beslag kan bero på att Tullverket har bättre utrustning vilket har ökat deras effektivitet. Under 2021 började Tullverket använda handburen röntgen, även kallad backscatters, i större skala.

Den fungerar så att röntgenstrålningen studsar tillbaka till apparaten som då genererar en bild av vad som finns i det kontrollerade objektet. Detta bidrar till att de spar tid och kan göra fler kontroller.

Tullverket arbetar även med postflödet. Gällande postbeslag, redovisar inte Tullverket statistik avseende narkotika som är adresserat till kommuner i nordvästra Skåne. Tullverket ser dock en markant ökning av narkotikaförsändelser till adressater i nordvästra Skåne.

Maria Skåne Nordväst

Till [Maria Skåne Nordväst](#) kommer ungdomar och unga vuxna som ännu inte har fyllt 25 år och som har problem med alkohol och andra droger.

Mottagningen erbjuder information, rådgivning och behandling som exempel samtalsbehandling, avvänjning och återfallsprevention. Mottagningen planerar och anpassar behandlingen efter den unges behov och förutsättningar.

Mottagningen erbjuder även stöd till ungdomens anhöriga. Ungdomen behöver inte själv vara inskriven eller i kontakt med mottagningen.

Verksamheten bedrivs utifrån samverkan mellan kommuner i nordvästra Skåne och Region Skåne vilket innebär att professioner på mottagningen består av bland annat familjebehandlare, kuratorer, sjuksköterska och läkare. Mottagningen finns på plats i centrala Helsingborg men har även satellitmottagningar i 5 närliggande kommuner.

Under 2022 hade mottagningen kontakt med strax över 400 unga vuxna som var inskrivna på mottagningen utifrån rådgivning och behandling gällande alkohol och andra droger. Maria Skåne Nordväst frågar alla unga som söker kontakt med mottagningen om deras primära drog och om de använde flera droger och i så fall vilka.

Av de inskrivna var cannabis den klart vanligaste primära drogen, vilket den har varit i många år och därefter kom alkohol och tramadol. Under år 2021 uppgav 44 % av de inskrivna hos Maria Skåne Nordväst att de använder mer än en drog, denna siffra har ökat under år 2022 till 61 %. Den drog som kombineras mest med cannabis var tramadol.

Mobila teamet

[Mobila teamet](#) består av åtta socialarbetare som arbetar uppsökande och förebyggande med ungdomar och unga vuxna upp till 25 år. De är verksamma i miljöer där ungdomar rör sig, dagar kvällar och helger. De erbjuder råd och stöd till ungdomar som vill och behöver, samt erbjuder upp till fem enskilda stödsamtal utan att dessa journalförs.

Mobila teamet upplever att cannabis är den mest förekommande drogen just nu.

I sitt uppsökande arbete är det ovanligt att de ser individer röka på. Däremot upplever personalen cannabislukt på många platser som de passerar. Dessutom uppfattar personalen att deras målgrupp har fått en mer liberal syn på cannabis. Personalstyrkan upplever också en ökad användning av lustgas samt av det vita snuset, dessa substanser är lagliga.

Det är inte heller ovanligt att Mobila teamet hittar tomma tablettkartor som är narkotikaklassade som exempel på Helsingborg C.

Reflektion

Helhetsbedömningen av den insamlade informationen är att cannabis är den klart vanligaste drogen och att kokain är på uppgång i Helsingborg. Trenden för amfetamin och tramadol bruket är det lite olika bud om. Detta kan bero på vilka arbetsuppgifter och målgrupper som ingår i ens uppdrag. Enligt samtliga enkätundersökningarna visar det sig att narkotikabruket inte ökar för gymnasieleverna. Däremot visar det en liten ökning för årskurs 9 eleverna, vilket även polisen upplever.

Att tillgången på narkotika har ökat och en större acceptans till droger i samhället framhävs också. Det är viktigt att väga in i beaktan att utfallens resultat påverkats av olika faktorer. Det kan handla om hur mycket resurser verksamheten har att tillgå. En del resultat är ögonblickstillfälle vilket innebär att svaren kan visa något annat vid ett annat tillfälle. Folkhälsomyndigheten publicerade 24 februari 2023 rapporten "[Den svenska narkotikasituationen 2022](#)" där de ger en bra lägesbild.

Referenser

1. Drogranalys avloppsvatten; <https://verktygsladanhbg.se/>
2. Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, <https://www.can.se/publikationer/cans-nationella-skolundersokning-2022/>
3. Region Skåne Folkhälsoenkät barn och unga, <http://beslutstod.skane.se/QvAJAXZfc/opendoc.htm?document=documents%5Cfolk%C3%A4lsostatistik%20sk%C3%A5ne.qvw&lang=en-US&host=QVS%40rspapp072&anonymous=true>
4. Ung livsstil undersökningen, <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/resultat-och-jamforelser/skol-och-fritidsverksamhet/ung-livsstil/>
5. Polisen, <https://polisen.se/>
6. Tullen, <https://www.tullverket.se/sv/privat.4.7df61c5915510cfe9e7104e8.html>
7. Maria Skåne Nordväst, <https://helsingborg.se/omsorg-och-stod/missbruk-och-beroende/maria-nordvast-mottagning-for-unga/>
8. Mobila Teamet, <https://helsingborg.se/omsorg-och-stod/familj-barn-och-ungdom/stod-till-barn-och-unga/mobila-teamet/>